

Eg har snakka om land som har hatt liknande kommisjonar og om det pågåande arbeidet til kommisjonane i Sverige og Finland.

Eg har snakka om at vi var ein granskingskommisjonen sett ned av Stortinget, at vi var ein fagkommisjonen, om det tredelt mandatet og om den pågåande oppfølginga i Stortinget av rapporten.

Eg har snakka om minoritetane som fornorskingspolitikken var retta mot og om kvifor rapporten også er viktig for majoritetssamfunnet og for norsk sjølvforståing. Eg har snakka om bakgrunnen for fornorskingspolitikken, og omfanget og konsekvensen av den.

Eg har snakka om kyrkja og prestane si rolle, om periodar med motstand frå prestar mot fornorskingspolitikken, men også om korleis kyrkja let seg bruke til å fremme assimilasjonspolitikkk.

Eg har snakka om korleis fornorskingspolitikken retta mot samane formelt blei avvikla rundt 1960, men at den reelt blei vidareført og på nokre område, mellom anna i skolen og kyrkja, i realiteten forsterka i tiåra som følgde.

Eg har snakka om korleis fornorskingsprosessen har heldt fram etter at fornorskingspolitikken var avvikla.

Eg har snakka om implementeringsgapet; Om korleis lovar og regelverk som hadde og har som mål å støtte opp om og styrke minoritetane sitt språk, kultur og livsgrunnlag ikkje har vore følgt opp.

Eg har snakka om dei meir enn 700 som delte si historie med kommisjonen, om uretten, om kva for omkostningar det har hatt for enkeltindividet, men også om motstand, om resiliens, om samisk «birget» og kvensk «pärjätä», om den samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske stoltheit over kven ein er og kva ein har fått til på trass av uretten.

ERFARINGSROM OG FORVENTNINGSHORISONT

I forslaga til vidare forsoning slår kommisjonen fast at kunnskap om fornorskingspolitikken og konsekvensane av den er særskild viktig. Når eg har vore ute og presentert rapporten har eg snakka om kvifor språkopplæring er så viktig, om kvifor det er naudsynt å bygge opp tillit, om dei fem pilarane til vidare forsoning, om kvifor det berre er forslag om tiltak retta til Stortinget og om kvifor vi kjem med oppmodingar til andre samfunnsaktørar.

Eg har snakka om at forsoning er ein gjensidig og relasjonell prosess på fleire nivå, om kvifor det er naudsynt med eit felles kunnskapsgrunnlag og av ei felles erkjenning av konsekvensane av fornorskingspolitikken. Eg har snakka om kva språkleg, kulturell og identitetsmessig likeverd betyr og kvifor tillit til andre menneske og til samfunnsinstitusjonane er ein fundamental føresetnad for forsoning.

Eg har erfart at ulike institusjonar, organisasjonar og verksemder ønskjer kunnskap og er på søken etter korleis dei kan implementere kommisjonen sine